Homília pri valnom zhromaždení členov Spolku MUDr. Pavla Straussa
Liptovský Mikuláš, 7.11.2026

Milí bratia kňazi, milí členovia Spolku priateľov doktora Pavla Straussa, drahí bratia a sestry! Dnes v tomto chráme zaznievajú slová apoštola Pavla veriacih do mesta Filipy, v dnešním Grécku a my si s vďačnosťou pripomíname človeka, ktorý niesol jeho meno — doktora Pavla Straussa. Je medzi nimi veľká vzdialenosť storočí, odlišné životné okolnosti, rozdielne povolania. A predsa nachádzame hlbokú súvislosť. Obaja pochádzali zo židovského prostredia, obaja uverili v Ježiša Krista a toto stretnutie dalo ich životu nový smer. Apoštola Pavla zasiahol zmŕtvychvstalý Pán na ceste do Damasku. Pavol Strauss dozrieval vo viere postupným hľadaním, premýšľaním a stretnutiami s ľuďmi, ktorých kresťanský život ho oslovil. Práve tu, v Liptovskom Mikuláši, prijal 28. augusta 1942 sviatosť krstu. Naše dnešné slávenie nás preto privádza k prameňu, z ktorého čerpal silu pre svoj ďalší život.

Čítanie z Listu Filipanom nám pomáha porozumieť, čo dokáže v človeku vykonať Kristova blízkosť. Apoštol Pavol píše vo väzení. Jeho sloboda je obmedzená, jeho budúcnosť neistá a potrebuje pomoc druhých. Napriek tomu z jeho slov cítime vďačnosť, pokoj a záujem o ľudí, ktorým píše. Filipania mu poslali pomoc a on im ďakuje. Uprostred tohto poďakovania nám však otvára aj svoje vnútro. Ukazuje, o čo sa opiera jeho život, keď sa nemôže oprieť o priaznivé okolnosti. Najskôr hovorí, že sa naučil žiť v rozličných podmienkach. Pozná dostatok aj núdzu, sýtosť aj hlad. Zastavme sa pri tom jednoduchom vyjadrení: naučil som sa. Za týmito slovami je cesta. Sú za nimi skúsenosti, zápasy, chvíle neistoty aj nové začiatky. Pavlova dôvera dozrievala uprostred života. Postupne objavoval, že aj v situácii, ktorú si nevybral, môže zostať verný svojmu povolaniu.

Takúto školu života poznal aj doktor Pavol Strauss. Bol vzdelaným a schopným chirurgom, primárom, istý čas aj riaditeľom nemocnice. Mal predpoklady rozvíjať svoje schopnosti a pomáhať mnohým ľuďom. Potom prišiel zásah, ktorý výrazne obmedzil jeho odborné pôsobenie. Človek, ktorý mal čo odovzdať, zakúsil ponižujúci pocit odsunutia. Jeho možnosti boli zúžené a jeho literárny hlas na dlhé obdobie vytlačený z verejného priestoru. Nespravodlivosť zostáva nespravodlivosťou. Viera nám umožňuje pomenovať ju pravdivo aj priznať bolesť, ktorú spôsobuje. Zároveň však otvára otázku: Čo môžem urobiť s tým životom, ktorý mám teraz? Aké dobro môžem vykonať v podmienkach, ktoré mi zostali? Doktor Strauss ďalej slúžil ako lekár, premýšľal, písal a prijímal ľudí, ktorí uňho nachádzali duchovné povzbudenie. Aj v obmedzených podmienkach jeho život prinášal ovocie.

Bratia a sestry, táto otázka sa skôr či neskôr dotkne každého z nás. Príde choroba, odchod do dôchodku, strata blízkeho človeka alebo sklamanie z niečoho, čomu sme venovali veľa síl. Zistíme, že už nemôžeme žiť tak ako predtým. Vtedy potrebujeme

znovu objaviť, že naša hodnota je hlbšia než naše postavenie a naše možnosti. Aj človek, ktorý už veľa nevládze, môže darovať pozornosť. Môže sa modliť, počúvať, povzbudiť. Boh nás pozná a miluje aj vtedy, keď naše ruky zoslabnú a náš hlas počuť menej.

Odkiaľ však vziať silu takto žiť? Apoštol Pavol nám dnes dáva odpoveď: „Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje.“ Tieto slová počúvajme v súvislosti s tým, čo im predchádza. Pavol práve hovoril o hlade, núdzi a nedostatku. Vyznáva, že Kristus ho môže niesť aj cez tieto skúsenosti. Jeho dôvera sa opiera o vzťah. Vie, komu patrí. Vie, že aj vo väzení zostáva milovaným a povolaným človekom.

Kristova sila sa v našom živote niekedy prejaví veľmi nenápadne. Ráno znovu vstaneme a urobíme potrebné dobro. Nájdeme trpezlivosť na rozhovor, hoci sme sami unavení. Odoláme pokušeniu preniesť vlastnú bolesť na niekoho slabšieho. Po sklamaní sa znovu odvážime dôverovať. To sú chvíle, v ktorých môže milosť premieňať naše vnútro.

Pri Pavlovi Straussovi si pripomíname jeho myšlienkovú hĺbku, literárny talent a kultúrny rozhľad. Zároveň však nesmieme prehliadnuť jeho ľudskosť. Dobrotu, pokoru a úctu voči človeku. Práve tu sa viera stáva čitateľnou. Pri pacientovi, ktorému lekár venuje pozornosť. Pri mladom človeku, ktorého otázky vezme vážne. Pri stretnutí, z ktorého druhý odchádza s vedomím, že bol prijatý.

Aj pre nás je to skúška zrelosti viery. Človek v našej blízkosti potrebuje zakúsiť, že nám na ňom záleží. Naše poznanie, skúsenosti a schopnosti dostávajú svoje najkrajšie uplatnenie, keď nimi slúžime. Vzdelanosť môže viesť k pokore, lebo nám ukazuje, koľko ešte nevieme. A viera môže prehlbovať citlivosť, lebo nás učí vidieť v druhom človeku niekoho, koho Boh miluje.

Dnešné čítanie má však ešte jeden veľmi krásny rozmer. Apoštol, ktorý vyznáva svoju dôveru v Krista, ďakuje ľuďom za ich pomoc. Vie prijať dar. Vie povedať, že ich blízkosť mala v jeho tiesni význam. Božia pomoc k nám často prichádza práve cez ľudské ruky.

Tak to bolo aj na Straussovej ceste k viere. Dôležitú úlohu v nej zohrala rodina Munkovcov. V ich blízkosti spoznával kresťanstvo prežívané v každodennosti. Modlitbu, ktorá formovala vzťahy. Vieru, ktorá sa prejavovala pozornosťou a láskou. František a Gizela sa stali jeho krstnými rodičmi. Ich domov bol miestom, kde sa hľadajúci človek mohol pýtať, premýšľať a postupne sa otvárať Bohu.

Aké veľké poslanie môže mať obyčajná rodina! Aké veľké veci môže Boh vykonať cez priateľstvo! Niekedy si myslíme, že na odovzdávanie viery potrebujeme predovšetkým mimoriadne schopnosti. A pritom človek vedľa nás možno čaká na trpezlivý rozhovor, na pozvanie, na úprimný záujem. Potrebuje stretnúť niekoho, pri kom sa nemusí báť priznať svoje otázky.

Milí priatelia Pavla Straussa, ďakujem vám, že uchovávate jeho pamiatku, sprístupňujete jeho dielo a vytvárate priestor na stretnutie s jeho myšlienkami. Je to cenná služba. Jeho odkaz však môže pokračovať aj v spôsobe, akým sa stretneme s človekom po skončení dnešnej slávnosti. V pozornosti voči chorému, v povzbudení unaveného, v prijatí hľadajúceho. Tak sa pamäť na vzácneho človeka stáva živou a prináša nové ovocie.

Prosme dnes, aby sme sa učili žiť verne aj v zmenených podmienkach. Aby sme v Kristovi nachádzali silu zachovať si dobré srdce. A aby cez našu blízkosť mohli aj druhí zakúsiť jeho pomoc. Kristus nás posilňuje, aby sme aj my mohli byť oporou druhým. Amen.